

En gata, en familj, ett hus

”De ekonomiska kännetecken, som är de mest karakteristiska för fattigkulturen, omfattar den ständiga kampen för tillvaron, arbetslösheten och den knappa tillgången på sysselsättning, de låga lönerna, hela skalan av yrken som inte kräver någon utbildning, barnarbetet, frånvaron av sparkapital, den kroniska bristen på kontanter, avsaknaden av matförråd i hemmen (...)”

Oscar Lewis, ”Sanchez och hans barn”, 1961

När jag och mitt lilla flyttlass med personliga saker anlände till Nezhualcóyotl i början av 1978 hade jag redan varit över ett och ett halvt år i Mexiko. Min mexikanska familj var en av alla de familjer som flyttat in till huvudstaden från landsbygden. På så vis var den ganska lik de hundratusentals andra som funnit en ny boplatz i detta tidigare öde område.

En sak skilde den dock från de flesta andra familjer; den bestod bara av barn och ungdomar. En föräldralös skara på sammanlagt tio syskon; tre pojkar och sju flickor. Min pojkvän Arturo var äldst av syskonen, ungefär 23 år gammal då och två år äldre än jag. Yngst i syskonskaran var en pojke på knappt åtta år. Men ytterligare ett barn bodde där, det var den äldsta systemns lille son på drygt tre år. Hon hade nu flyttat därifrån men lämnat honom kvar, och som den minste i huset var han lite av en favorit.

På några få år hade familjens liv förändrats. Pappans för tidiga bortgång i cancer hade abrupt satt stopp för familjens utveckling upp ur misär och stagnation. Från Zacatecas i norr hade han först ensam tagit sig till Mexico City och lämnat den redan stora familjen kvar i ett kargt landskap, mest bestående av kaktusar och betande getter. När han så småningom fått jobb och hittat en markbit i den nygrundade staden Nezhualcóyotl hade han tagit dit familjen. De yngsta barnen föddes i staden.

I ett rum mot gatan hade familjen inrättat en liten oansenlig kvartersbutik med dagligvaror som komplement till pappans arbete inne i Mexico City. Framtiden började se hoppfull ut. Med pappans död några år senare föll allt samman.

Vid 39 års ålder stod mamman ensam med tio barn att försörja. Bekymren blev så småningom övermäktiga och hon klarade inte av att behålla affären. Efter ett familjebråk stod hon inför ett svårt val; stanna hos sina små barn eller bo med en ny man. Hon tvingades flytta från huset men försökte ta med de minsta barnen. Detta visste jag inget om, jag hade

"Varje familj har rätt att åtnjuta en värdig och lämplig bostad. Lagen ska tillskapa medel och nödvändig assistans för att uppnå detta mål."

Artikel 4, Mexikanska konstitutionen

Nezahualcóyotl och liknande fattiga stadsdelar i Mexico Citys ytterområden har vuxit fram som en följd av enorma bostadsproblem, men även i de centrala delarna av huvudstadsmetropolen har fattiga fått kämpa för anständiga boendeförhållanden.

Första gången jag hörde talas om Asamblea de Barrios och organisationens kamp för att hjälpa hyresgäster i förfallna hus var 2004. Då kom ett nödrop från huvudstadens centrum:

"Vi slåss mot Latinamerikas rikaste man, Carlos Slim. Hela centrum håller på att köpas upp och göras om till ett rikemansområde", varnade medlemmar i hyresgästorganisationen.

Investerare hade fått upp ögonen för Centro Históricos potential, och med hjälp av privat kapital hade stadens myndigheter äntligen börjat rusta upp de nedgångna kvarteren. Problemet var bara att de gamla hyresgästerna nu riskerade att åka ut. Det var i allmänhet fattigt folk som inte haft många alternativ och hade stått ut i de fuktskadade och förfallna husen på grund av låga hyror. Situationen var desperat för en del boende. Deras krav var att staten skulle gå emellan och expropriera fastigheterna från de gamla värdarna innan rika spekulanter tog över och körde ut dem.

Den mexikanska tidningen Proceso skrev om området att det höll på att förvandlas till "en ö av välmåga i ett hav av fattigdom". Hur kunde det bli så?